Mnenje Odbora regij – Inovacije v modrem gospodarstvu: izkoriščanje potenciala naših morij in oceanov za delovna mesta in rast

(2015/C 019/05)

Poročevalec	Adam Banaszak (PL/ECR), član regionalne skupščine Kujavsko-Pomorjanskega vojvodstva
Referenčni dokument	Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Inovacije v modrem gospodarstvu: izkoriščanje potenciala naših morij in oceanov za delovna mesta in rast COM(2014) 254 final/2

I. POLITIČNA PRIPOROČILA

ODBOR REGIJ

1. meni, da je izkoriščanje potenciala za modro rast priložnost za spodbuditev lokalnega gospodarstva in ustvarjanje visokokakovostnih delovnih mest v gospodarskih panogah, ki temeljijo na znanju in naložbah;

2. meni, da bi varstvo okolja moralo postati eden glavnih ciljev evropske strategije za modro rast;

3. meni, da lahko ocena znanstvenih podatkov znatno prispeva k uspešni reformi skupne ribiške politike in je glavni pogoj izvajanja tistega vidika te politike, ki se nanaša na regionalizacijo;

4. ponovno izraža prepričanje, da razvoj in podpora evropske akvakulture pomeni ključni element ustvarjanja delovnih mest na strukturno šibkih območjih in evropskim potrošnikom zagotavlja preskrbo z visokokakovostnimi morskimi sadeži;

5. podpira pobude Evropske komisije za spodbujanje rasti modrega gospodarstva;

6. poudarja potrebo po uporabi horizontalnega, celovitega pristopa k usklajevanju raziskovalne, gospodarske, skupne ribiške in prometne politike. Če želimo povečati učinkovitost ukrepov Evropske unije na področju modrega gospodarstva, teh politik ni mogoče obravnavati samo in izključno kot ločenih področij. Z zagotavljanjem sinergij med njimi se bo povečala učinkovitost sprejetih pobud in zagotovila večja dodana vrednost;

7. opozarja na potrebo po uporabi znanstvenih raziskav pri izvajanju skupne ribiške politike, pri zaščiti morskih ekosistemov, pa tudi pri upravljanju tveganj v kriznih situacijah. Vendar poudarja, da morata biti uporaba znanstvenih raziskav in izvajanje inovacij predvsem usmerjena v modro rast, razumljeno ne le kot gospodarska rast na področju pomorskega gospodarstva, marveč tudi kot rast, ki pozitivno vpliva na druge dele gospodarstva;

8. opozarja, da je izkoriščanje potenciala morij in oceanov za gospodarsko rast in ustvarjanje novih delovnih mest sicer potrebno in zaželeno, vendar ne sme voditi v degradacijo okolja in uničevanje morskih ekosistemov;

9. poziva k širšemu upoštevanju sektorja akvakulture ter pomorskega, obalnega in potniškega prometa pri uvajanju inovacij, da se zagotovi večja gospodarska rast in ustvarijo nova delovna mesta;

10. poziva k širšemu in učinkovitejšemu usklajevanju strategije za modro rast ter drugih strategij in programov Evropske unije, zlasti strategije Evropa 2020;

Znanstvene raziskave in inovacije za modro rast

11. poudarja, da mora izvajanje znanstvenih raziskav in inovacij – čeprav je namenjeno modri rasti – učinkovati ne le na pomorsko gospodarstvo, marveč tudi na druge dele gospodarstva;

12. poziva k oblikovanju posebne skupnosti znanja in inovacij za modro gospodarstvo kot nadaljnjemu ukrepu za razvoj spretnosti in prenos zamisli iz pomorskih raziskav v zasebni sektor;

13. soglaša, da so vrzeli v znanju in podatkih o stanju naših morij in oceanov, virih morskega dna, morskih organizmih ter tveganjih za habitate in ekosisteme med ključnimi problemi, ki zavirajo razvoj modrega gospodarstva. Boljše znanje o naših morjih, in sicer boljše poznavanje njihovih virov in boljše razumevanje načinov njihove uporabe, bo spodbudilo rast v modrem gospodarstvu in prispevalo k doseganju zastavljenih okoljskih ciljev;

14. poudarja vlogo dostopnosti podatkov o stanju naših morij in oceanov za razvoj modrega gospodarstva. Večja razpoložljivost podatkov in njihova dostopnost bosta spodbudila inovacije in konkurenčnost, omogočila ustrezno obvladovanje tveganj v kriznih situacijah ter zmanjšala negotovost, povezano z morskimi območji;

15. ugotavlja, da dostopnosti podatkov o stanju naših morij in oceanov ne bi smeli omejiti na splošne informacije, ki so pomembne samo za raven Evropske unije ali posameznih držav članic. Ključno je namreč upoštevati potrebe posameznih regij in jim zagotoviti znanje na omenjenem področju, ki ga bodo lahko učinkovito uporabile tako v javnem kot zasebnem sektorju;

16. opozarja, da je sicer pomembno zagotavljanje podatkov o naših morjih in oceanih na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, vendar je ta proces treba usklajevati na ravni EU. To bo prispevalo k učinkovitosti uporabljenih podatkov in omogočilo ustrezno izmenjavo informacij med zainteresiranimi stranmi;

17. poziva, naj Evropska komisija pri svojih prizadevanjih za regionalizacijo v skupni ribiški politiki razširi uporabo znanstvenih raziskav. Njihova širša uporaba bo po eni strani odražala načelo horizontalnega pristopa v modrem gospodarstvu in po drugi prispevala k bolj racionalnemu upravljanju ribolovnih virov;

18. poudarja, da mora Evropska unija še naprej podpirati akvakulturo kot enega od najhitreje razvijajočih se sektorjev proizvodnje hrane. Ustrezno izvedene znanstvene raziskave, ki podjetnikom omogočajo novo, obsežnejše znanje o stanju morij in oceanov, lahko prispevajo k večji konkurenčnosti podjetij, kar se bo navsezadnje odrazilo v večji zaposlenosti, zlasti na strukturno šibkih območjih;

19. poudarja, da zbiranje in izmenjava informacij o stanju morij in oceanov lokalnim in regionalnim oblastem ter gospodarskim akterjem ne bi smela povzročiti nevšečnosti ali dodatnih upravnih obremenitev;

20. meni, da ustrezen dostop do informacij o stanju morij in oceanov ni pomemben le za izvajanje inovativnih rešitev, varstvo okolja ter upravljanje ribolovnih virov in akvakulturo, marveč je lahko bistveni dejavnik, ki omogoča obvladovanje tveganj in sprejetje ustreznih ukrepov pomoči v kriznih situacijah. V zvezi s tem Odbor regij poziva k sprejetju korakov za pripravo mehanizma uporabe podatkov s satelitskih slik, ki se pridobivajo s satelitskimi storitvami programa Copernicus, da bi jih bilo mogoče uporabljati za potrebe prvega odziva lokalnih in regionalnih oblasti v primeru naravnih nesreč;

21. poudarja, da je treba redno spremljati uvajanje inovacij in rast modrega gospodarstva, da bi tako čim bolj povečali učinkovitost sprejetih ukrepov. Zato Odbor regij priporoča pripravo natančno opredeljenih kazalnikov uspešnosti za rast in inovacije v modrem gospodarstvu. Tako opredeljeni kazalniki ne bodo koristni samo za Komisijo, marveč bodo tudi državam članicam in regijam pomagali opredeliti ustrezne cilje;

Varstvo okolja morij in oceanov

22. opozarja, da temeljno vprašanje za modro gospodarstvo ni uporaba znanja o morju le za večji gospodarski razvoj, marveč predvsem za ohranitev kakovosti morskega okolja. Zaščita in varstvo morskih ekosistemov morata biti ključni element evropske pomorske politike;

23. poudarja, da mora biti morsko okolje čisto in zdravo. Zato bi bilo treba uradno proučiti zamisel o pripravi načrtov odstranitve ostankov vojaškega materiala in kemikalij, odvrženih v morje, ki je bila predstavljena v prejšnjem mnenju Odbora regij ([1]), znanje o morjih in oceanih pa je treba uporabiti tudi za čiščenje in obnavljanje morskega okolja, s pomočjo katerega bo mogoče ohraniti biotsko raznovrstnost in rodovitnost;

24. poudarja, da je čisto in zdravo morsko okolje, ki temelji na delovanju zaščitenih morskih območij, prav tako pomembno za razvoj turistične dejavnosti, med drugim za trajnostno potapljanje, ki je strateško pomemben instrument pridobivanja znanja o morskem okolju in ozaveščanja državljanov na tem področju;

25. ugotavlja, da bo večja konkurenčnost in zaposlenost v sektorju akvakulture prispevala k večji dinamičnosti razvoja tega sektorja. Vendar to ne sme voditi v zmanjšanje kakovosti morskih proizvodov na račun večje količine. Pri tem je še naprej treba sprejemati vse potrebne ukrepe za zagotovitev visoko kakovostnih proizvodov evropskim potrošnikom. To še zlasti pomeni odsotnost soglasja za dobavo gensko spremenjenih organizmov (GSO);

Udeleženost podjetnikov zasebnega sektorja v modrem gospodarstvu

26. ceni pomen pobud Evropske komisije za širšo uporabo znanstvenih raziskav in inovacij v strategiji za modro rast. Vendar ne gre pozabiti, da bi temeljni in najbolj zaželeni učinek strategije za modro rast moral biti razvoj podjetništva, ki temelji na neizkoriščenem potencialu morij in oceanov;

27. ugotavlja, da v sporočilu niso upoštevana nekatera področja, ki imajo največji delež v modrem gospodarstvu, kot so ladjedelništvo, pomorski promet in modra energija. Ni dvoma, da sporočilo pripravlja pot prihodnjim inovacijam in znanstvenim pobudam, vendar bodo omenjeni gospodarski sektorji dolgoročno imelo vlogo gonil modrega gospodarstva;

28. meni, da je pri analizi možnosti uvajanja inovacij v modrem gospodarstvu treba še posebno pozornost nameniti razvoju pomorskega prometa in pomorskega turizma, ki skrivata v sebi izjemen potencial za rast zaposlovanja;

29. poudarja, da imajo lahko podjetniki zasebnega sektorja ključno vlogo pri ustvarjanju inovacij, pa tudi pri njihovi uporabi za večjo gospodarsko rast in ustvarjanje novih, boljših delovnih mest. Pomembno vlogo na tem področju imajo lahko zlasti podjetniki iz sektorja MSP;

30. opozarja, da mora načrte Komisije o širši udeležbi podjetnikov iz sektorja MSP v modrem gospodarstvu spremljati ustrezna finančna pomoč v okviru že obstoječih, pa tudi prihodnjih programov. Potreba po pomoči je zlasti opazna v sektorju akvakulture, v katerem imajo 90-odstotni delež mikro podjetniki, ki so zmožni ustvariti zaželeno raven inovacij;

31. meni, da je treba sprejeti okrepljen politični okvir za vključitev zasebnih podjetnikov v modro gospodarstvo. Za čim večjo sinergijo med javnim sektorjem in potrebami zasebnega sektorja morajo podjetniki imeti možnost opredelitve potreb na področju znanstvenih raziskav, pa tudi opredelitve predpisov, standardov in podjetnikom prijaznih rešitev;

32. opozarja, da mora priti do širše vključitve zasebnih podjetnikov v modro gospodarstvo brez nepotrebnih obremenitev zasebnega sektorja;

33. poziva Komisijo in države članice k ukrepom za izboljšanje konkurenčnosti evropskih gospodarskih subjektov v pomorskem sektorju. Če poznamo potrebe zasebnega sektorja na področju vključitve podjetnikov v modro gospodarstvo, jim laže prilagodimo ukrepe in politike na regionalni in nacionalni ravni ter na ravni EU;

34. poudarja, da se podjetništvo, povezano z modrim gospodarstvom, ne nanaša samo na dejavnosti v morjih in oceanih. Pomembno je načrtovati ustrezno podporo podjetjem, povezanim z morskim gospodarstvom, ki delujejo na kopnem, kot so lokalni obrati za predelavo rib, da se ustvari trajnostno poslovno okolje za lokalne ribiče;

([1]) CDR 2203/2012, Modra rast: možnosti za trajnostno rast v morskem in pomorskem sektorju, poročevalec: Adam Banaszak (PL/ECR).

35. opozarja, da je za uvajanje inovacij v modrem gospodarstvu za gospodarsko rast in delovna mesta potrebna izbira ustrezno usposobljenih človeških virov. Za večjo priljubljenost in privlačnost delovnih mest na morju je potrebno tesno usklajevanje med politiko, šolstvom in podjetji;

36. poudarja, da bo koristi modrega gospodarstva občutiti tako v javnem kot v zasebnem sektorju. Vendar so vsa javna sredstva omejena. Zato je bistvenega pomena najti tudi zasebni kapital za financiranje ukrepov na tem področju. Treba je torej spodbujati široko sodelovanje javnega in zasebnega sektorja, med drugim z javno-zasebnimi partnerstvi, v katerih javni sektor za ustvarjanje in izvajanje inovativnih rešitev v modrem gospodarstvu lahko izkoristi ne le finančne možnosti zasebnega sektorja, marveč tudi njegovo znanje, poslovne izkušnje, upravljavske sposobnosti in intelektualni potencial;

37. poudarja, da je zaradi različnih rešitev glede javno-zasebnih partnerstev v posameznih državah članicah Evropske unije posebej pomembna vloga Evropske komisije pri spodbujanju dobrih praks in rešitev na področju uporabe teh partnerstev v sektorju modrega gospodarstva. Zaradi morebitnega ustvarjanja novih delovnih mest je posebno pozornost treba nameniti možnosti izvajanja institucionaliziranega javno-zasebnega partnerstva;

38. meni, da predstavnikov zasebnega sektorja, med drugim malih in srednjih podjetij, ne bo mogoče pritegniti k sodelovanju z javnim sektorjem brez spodbujanja takšnega sodelovanja na lokalni in regionalni ravni. Treba je omogočati in spodbujati dejavnosti lokalnih in regionalnih oblasti, katerih cilj je vključitev predstavnikov zasebnega sektorja v projekte, ki se izvajajo v obliki javno-zasebnih partnerstev;

39. opozarja, da javno-zasebnih partnerstev na področju modrega gospodarstva ni mogoče uporabljati le za pridobivanje velikih podjetij kot zasebnih partnerjev. Da bi bilo izvajanje javno-zasebnih partnerstev ustrezno, mora upoštevati finančni potencial in zmogljivosti obvladovanja tveganj v sektorju malih in srednjih podjetij, kar bo omogočilo uporabo sredstev takšnih subjektov tudi manjšim lokalnim in regionalnim oblastem;

40. izraža zadovoljstvo, ker je sporočilo skladno z načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, kot sta opredeljeni v členu 5 Pogodbe o Evropski uniji ter členih 3 in 4 Pogodbe o delovanju Evropske unije.

V Bruslju, 3. decembra 2014.

Predsednik
Odbora regij

Michel LEBRUN